

"הווי דן כל אדם לכף זכות"

תמיד השתדל ללמד זכות על כל אחד ואחד מישראל ולא הביט און ביעקב, ובמקרים חמורים באמת היה אומר: וכי ידוע לנו הכל על פלוני? או שהיה מעדיף לשתוק ולהטב את השיחה לעניין אחר. אף סיפר לי כיצד הגיע למדרגה זו: "פעם אחת השתתפתי בהלוויתו של ר' אלעזר ריבלין ז"ל מנקיי-הדעת שבירושלים ששימש כגבאי צדקה וכמזכיר ב"מושב זקנים". לאותו נפטר חשוב, היה ידיד ורע משכבר הימים הלא הוא ר' שמואל קוק ז"ל (אחיו של הרב הראשי הראי"ה קוק זצ"ל) שהיו נאהבים ונעימים בחייהם ושעבדו במחיצה אחת במשך שלושים שנה. לפתע ראיתי שידידו זה פורש מן ההלוויה, שהיתה בתחילת דרכה, אינו מלווה את חברו המנוח לבית עולמו כראוי, ובמקום זה נכנס לחנות פרחים שהיתה בסמוך, כדי לקנות עציץ.

"חשבתי בלבי: הכך ינהג ידיד לחבירו הקרוב שהטיב עמו בהייו? ולא יגמול עמו חסד-של-אמת? כלום אינו יכול למצוא שעה אחרת לקנות את העציץ, והוא צריך לקנותו בעת ההלוויה דווקא? כדי לא לעבור על הכתוב: "הוכח תוכיח את עמיתך" נגשתי אליו והוכחתיו על פניו ואמרתי לו: "ילמדני ואדע גם אני, הלא שנים היית רע כאח למנוח, ומדוע פרשת מהלוויתו כדי לקנות עציץ?" הסביר לי אותו יהודי ואמר: "מזה שנים מטפל אני במצורע אחד והוא מת אתמול. מטעמים מובנים החליטו הרופאים — שאינם יהודים — לשרוף את כל בגדיו וחפציו, שבכללם היה גם זוג תפילין. התקוממתי בכל לבי ששרפו את התפילין, ואז סוכם ביני לבין הרופא שעד שעה שנים-עשרה בצהרים אביא עציץ והתפילין יונחו בתוך העציץ העשוי חרס ויגנזו בתוך האדמה — כדון. מוכרח הייתי — איפוא — לרוץ ולקנות את העציץ על-מנת לקבור את התפילין.

"מאז" — הוסיף ואמר לי ר' אריה — "קבלתי על עצמי לדון כל אדם לכף זכות..."

וסיפור נוסף:

הצדיק רבי לוי יצחק מברדיצ'ב פגש פעם איש צעיר וחסון שאכל בעזות מצח ביום כיפור. אמר לו הרבי שאולי הוא לא מרגיש טוב. הבחור התעקש כי הוא בריא לחלוטין. אולי הוא שכח שהיום יום כיפור, היום הקדוש בשנה? "מי לא יודע שהיום יום כיפור?" שאל הבחור. אולי מעולם לא לימדוהו שיהודים לא אוכלים ביום הזה? "כל ילד יודע שיום כיפור הוא יום של צום, רבי!" ענה לו הבחור. על כך הרים רבי לוי יצחק לשמים ואמר, "בורא העולם! ראה כמה נפלאים הם בני עמך! הנה יושב כאן יהודי, אוכל ביום כיפור ולמרות זאת מסרב לשקר!" לרבי מברדיצ'ב תמיד הייתה יכולת לראות אחרים בעין מבינה, רחמנית ונדיבה.